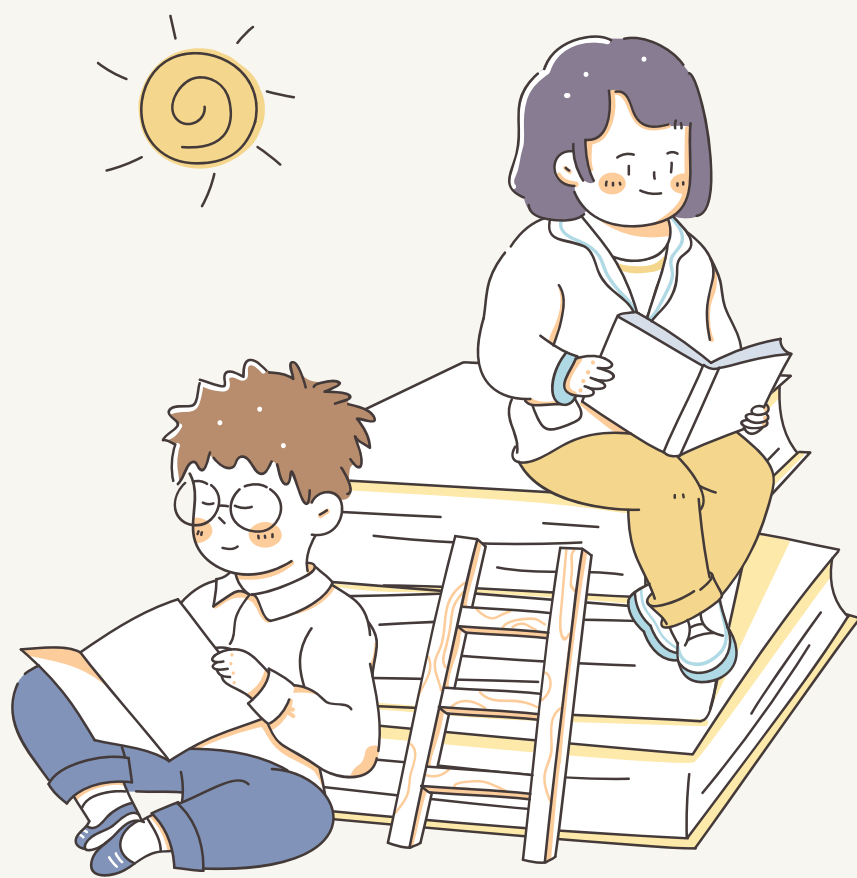

0001101 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น

อาจารย์อุภาวรรณ นามศิริญะ บรรยาย
สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทที่ 4 การรับสารด้วยการอ่าน

อาจารย์อุภาวรรณ นามศิริ ปราย
สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

เนื้อหาสำคัญ

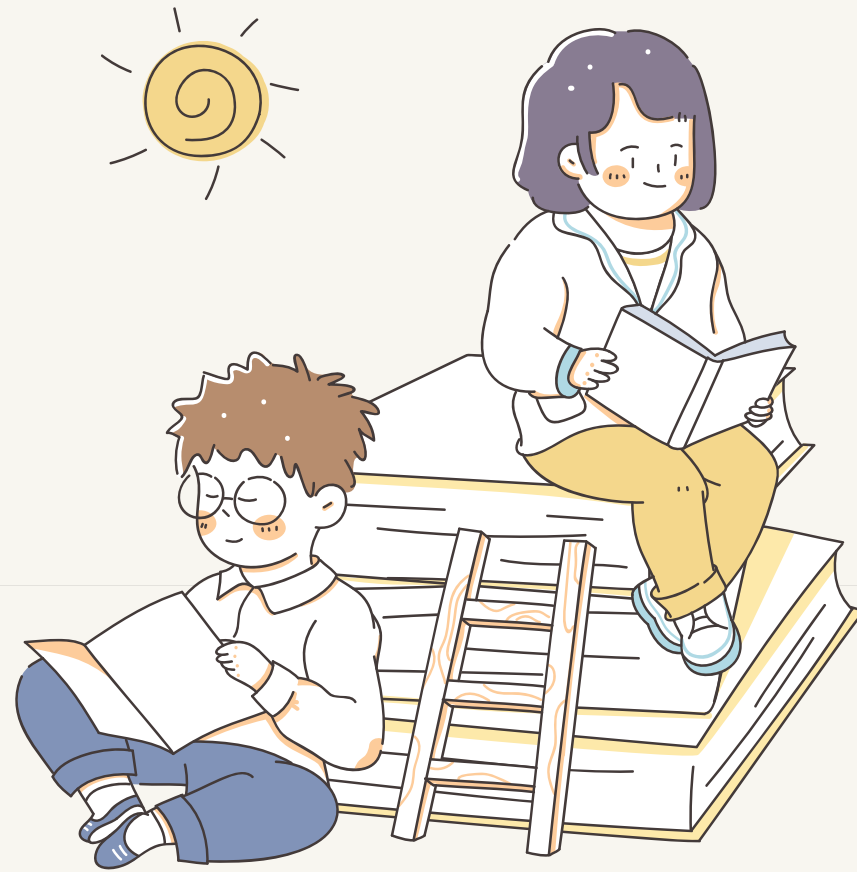
- ความหมายและประโยชน์ของการอ่าน
- วัตถุประสงค์และประเภทของการอ่าน
- การอ่านจับใจความและการตีความ
- การย่อความ สรุปความ
- การอ่านเชิงวิจารณ์
- การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

- อธิบายความหมาย/ความสำคัญได้
- เข้าใจประเภทของการอ่าน
- สามารถอ่านอย่างมีประสิทธิภาพได้

ความหมายของการอ่าน

การอ่าน คือ กระบวนการทางความคิดในการ
รับสาร สมอของผู้อ่านจะต้องติดตามผู้
เขียนหรือตีความข้อความที่อ่านไปด้วย
ตลอดเวลา

เป็นการสื่อสารโดยใช้รหัส (ตัวอักษร/สัญลักษณ์) ที่ต้อง
เข้าใจตรงกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

"อ่านได้" กับ "อ่านเป็น"

อ่านได้ (Can Read)

หมายถึง การอ่านออกเสียงได้
อ่านจบเล่มได้ แต่อาจจะเข้าใจ
หรือไม่เข้าใจเนื้อหาอย่างลึก
ซึ้งก็ได้ อาจนำสิ่งที่อ่านมาใช้
ประโยชน์หรือไม่ก็ได้

อ่านเป็น (Read Well)

คือ ทักษะขั้นสูง อ่านแล้วจับใจความ
ได้ แสดงความคิดเห็นได้ ประเมินค่า
ได้อย่างเที่ยงธรรม และนำสิ่งที่อ่าน
มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง
ได้สูงสุด

ประโยชน์ของการอ่าน

ทันโลก

ทันเหตุการณ์ ทันความคิด และความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

เพิ่มพูนปัญญา

ฝึกสมองให้คิด มีสมาธิ และสั่งสมประสบการณ์

เพลิดเพลิน

ผ่อนคลายความเครียด สร้างความสุข

จินตนาการ

สร้างความคิดอิสระและจินตนาการได้ด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์ของการอ่าน

1. เพื่อรู้ข่าวสาร (ใช้วิจารณ์ญาณ)

2. เพื่อศึกษาหาความรู้ (ตำรา/วิจัย)

3. เพื่อความเพลิดเพลิน (บันเทิงคดี)

4. เพื่อความต้องการเฉพาะ (เช่น ท่องเที่ยว)

ประเภทของการอ่าน

กระบวนการอ่านเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1. การอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านเพื่อค้นหา "สาร" (Message) ที่ผู้เขียนต้องการสื่อ มักจะ
ปรากฏใจความสำคัญในตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

- ❑ **ต้นย่อหน้า** บอกเรื่องราวก่อน แล้วค่อยขยายความ
- ❑ **ท้ายย่อหน้า** อธิบายรายละเอียดก่อน แล้วสรุปปิดท้าย
- ❑ **ตอนต้นและตอนท้าย** เน้นย้ำความสำคัญให้ชัดเจน
- ❑ **กลางย่อหน้า** เชื่อมโยงรายละเอียดสู่ประเด็นหลัก
- ❑ **ไม่ปรากฏชัดเจน** ผู้อ่านต้องสรุปเองจากภาพรวม

ตัวอย่าง ใจความสำคัญ (ต้นและท้าย)

"คนไทยนั้นถือว่าบ้านเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตตั้งแต่เกิดไปจนตาย... และที่สุดของชีวิตเมื่อมีการตายเกิดขึ้น คนไทยก็จะเก็บศพของผู้ตายที่เป็นสมาชิกของบ้านไว้ในบ้าน... **ดังนั้นบ้านจึงเป็นสถานที่ที่คนไทยใช้ชีวิตอยู่เกือบตลอดเวลาตั้งแต่เกิดจนตาย**"

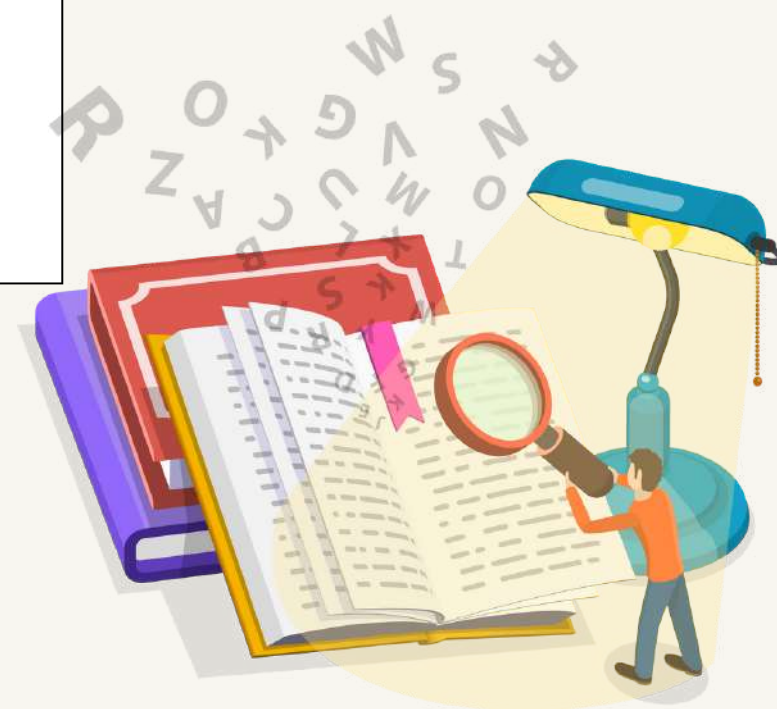
— วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2519)

วิเคราะห์ ผู้เขียนเปิดประเด็นเรื่องความสำคัญของบ้านในตอนต้น และสรุปเน้นย้ำอีกครั้งในตอนท้าย

2. การอ่านตีความ

การค้นหาคำความหมายที่แฝงอยู่ ไม่ใช่แค่ความหมายตรงตัว แบ่งเป็น 3 ระดับ

- ระดับแปลความ เก็บความหมายคำ/ข้อความให้ครบถ้วน
- ระดับตีความ หาเจตนาที่แท้จริง/นัยยะแฝง (เช่น "บ้าน" = ความอบอุ่น)
- ระดับขยายความ เชื่อมโยงความรู้เดิมเพื่ออธิบายให้กว้างขวางขึ้น

3. การย่อความ สรุปความ

เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H

เพื่อจับประเด็นสำคัญและนำมาเรียบเรียงใหม่

ใคร (Who) ตัวละคร/บุคคลสำคัญ

ทำอะไร (What) การกระทำ/เหตุการณ์

ที่ไหน (Where) สถานที่

เมื่อไร (When) เวลา

อย่างไร (How) วิธีการ/ผลลัพธ์

ทำไม (Why) สาเหตุ

4. การอ่านเชิงวิเคราะห์/วิจารณ์

ต้องแยกแยะ "ข้อเท็จจริง" ออกจาก "ข้อคิดเห็น"

ข้อเท็จจริง (Fact)

พิสูจน์ได้ว่าเป็นจริงหรือเท็จ

ไม่มีการคาดคะเน

ไม่มีอารมณ์ความรู้สึก

ตัวอย่าง "ดวงอาทิตย์ขึ้นทางทิศตะวันออก"

ข้อคิดเห็น (Opinion)

แสดงความเชื่อ/เจตคติ

การคาดคะเน (น่าจะ, ควรจะ)

การประเมินค่า (ดี, เลว, สวย)

ตัวอย่าง "ทะเลปีนี้สวยกว่าปีก่อน"

การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

บทสรุป

การอ่านเป็นทักษะสำคัญในการพัฒนาชีวิต การรู้เป้าหมาย
และเลือกใช้วิธีการอ่านที่ถูกต้อง (จับใจความ ดีความ สรุป
วิเคราะห์) จะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และนำความรู้ไป
ใช้ประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้

